

DOEPAK

DuPAK DoePAK POPPENSPE(ELMUSEUMKRUIJELKRANTKRABEL) DoePAK DuPAK
Nr. 166a

Bolle buik, bil, bult en blote bol: mutsje op, petje af

Zelf eens proberen? Weer zo'n leuke activiteit van het Poppenspe(e)lmuseum. Hierboven zie je zeven wayangplaatjes met schimfiguren. Wayang is een theatervorm uit Indonesië. De term omvat dans, poppen-, schimmen- en maskerspel. Zet de letters die bij de afbeeldingen horen achter elkaar. Doe dit in dezelfde volgorde als de cijfers bij de beschrijvingen. Het woord dat je dan krijgt is de naam van de vrouw van de hoofdfiguur uit de oud-Hollandse poppenkast.

Veel kijk- en zoekplezier. Applaus!

1. Jan Klaassen met kale kop. Op zijn hoofd draagt hij meestal een naar voren staande puntmuts. 2. Gunungan (voorzijde) – bladvormig rekwisiet. Fungeert aan het begin en eind van een wayangvoorstelling als gordijn. Wordt ook gebruikt als poort, berg, bos, water, wind of vuur. 3. Makara (achterzijde van de gunungan) – mythologisch dier. 4. Jan Klaassen met Javaanse snor. Hij heeft een naar voren stekende kin en een haakneus, een hoge bult en een enorme buik.
5. Jan Klaassen met muts en pijl. 6. Dalang – schimmen- en poppenspeler, met Semar – wijze dwaas en goddelijke clown. Semar is een van de komische personen uit een wayangspel. Lost in veel verhalen – net als Jan Klaassen – de problemen op. Hij heeft een potsierlijk uiterlijk. Op zijn hoofd draagt hij een zwart kapje. Hij heeft een enorme bilpartij en zijn dikke buik is bloot. 7. Echtgenote van Jan Klaassen. Ze draagt een schortje. Op haar hoofd zit een luifelmutsjie. Zij is niet op haar mondje gevallen.

Het juiste woord: 1. ... 2. ... 3. ... 4. ... 5. ... 6. ... 7. ... Als je de goede oplossing bij ons inlevert, krijg je een verrassing.

Wil je nog meer te weten komen over het internationale poppenspel? Maak dan een reis door de wondere wereld van het poppentheater op www.poppenspel-museum.nl/onderwijs, waarbij je ook nog eens kans maakt op een vrolijke poppenstrip. Op www.poppenspelmuseum.nl en www.geheugenvannederland.nl/-poppenspel2 vind je informatie over het museum, de thema-exposities en de collectie. Een *poppentheater-abc* geeft uitleg over tal van poppentheater-technieken, -attributen, -figuren en -personen. Vervaardiger wayangfiguren: Ledjar Soebroto ©, dalang en poppenmaker, Yogyakarta (2011).

Illustratie dalang: Elsie Zwart © (2010). Concept en tekst: Otto van der Mieden © (2011). Hyperlinks: klik op de cursieve woorden.

Doepak is het Poppenspe(e)lmuseumcadeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van een Poppenspe(e)lspeurtocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakkruijelmantel en -krabbel! Een dupak (spreek uit: doepek) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupak wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurteelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uitrekken en weer inkrimpen van de hals van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupak wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doodsse stilte geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupak razendsnel en met veel tumult. Dupak betekent 'stampen'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupak hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupak is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupak ook om zijn as draaien; daarbij zwieren de armen wijd uit.

